

Programma van maatregelen:

Poederlee (Lille) – Lichtaartsesteenweg 28

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Gemotiveerd advies

Tot op heden werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Daaruit blijkt een hoog archeologisch potentieel voor het onderzoeksgebied (zie verslag van resultaten). Het onderzoeksgebied is gelegen op een gunstige plaats in het landschap. De bodemeigenschappen zorgen ervoor dat het bodemarchief ter hoogte van het onderzoeksgebied mogelijk nog goed bewaard gebleven is, ondanks de huidige bebouwing op het terrein. De bebouwing op het terrein is niet onderkelderd, waardoor geen grootschalige verstoring van het terrein te verwachten is. Daarom zijn bijkomende archeologische maatregelen nodig. Het terrein is vandaag de dag grotendeels bebouwd. Omwille van de aanwezige bebouwing is het aangewezen om meteen over te gaan tot een proefsleuvenonderzoek. Om een inschatting te kunnen maken van de bewaringstoestand van het bodemarchief onder de huidige bebouwing, vindt dit proefsleuvenonderzoek best plaats na de sloop van de bestaande bebouwing, om een voldoende groot percentage van het terrein te kunnen onderzoeken.

Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Administratieve gegevens

Naam en adres initiatiefnemer: Alfino II bvba, Rubenslaan 13, 2980 Zoersel

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Antwerpen, Lille, Poederlee, Lichtaartsesteenweg 28, Kouter

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 182626, 212825
- 182700, 212878
- 182738, 212819
- 182640, 212807

Kadastrale percelen: Lille, Poederlee, afdeling 4, sectie B, nummers 282A3, 282F3, 282G3, 282H3, 282K3 en 282L3

Kadastraal plan:

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood
(http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/?local=nl_BE)

Aanleiding van het vooronderzoek

Op het terrein wordt de bouw van 24 appartementen en twee woningen voorzien. De bouwvolumes worden volledig voorzien van een ondergrondse bouwlaag die dienst doet als parking. De diepte van de ondergrondse parking bedraagt 2,50 m onder het maaiveld.

Figuur 3: Ontwerpplan en doorsnedes van bouwloten C,D en E (architectenbureau Stefaan Vets)

Aan de zijde van de Heggelaan worden tussen de ondergrondse bouwlaag en de Heggelaan infiltratieputten, septische putten en regenwaterputten voorzien. Deze veroorzaken een bijkomende verstoring van het bodemarchief. Alle geplande bodemingrepen samen betekenen een grondige verstoring van het aanwezige bodemarchief tot op een diepte van ca. 2,50 m onder het maaiveld.

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Het uitgevoerde bureauonderzoek (projectcode 2016G126) toont aan dat het onderzoeksgebied gelegen is op een gunstige landschappelijke locatie, met name op de zuidelijke flank van een dekzandrug, niet ver van de top af gelegen. Het noordelijke deel van het onderzoeksgebied bestaat uit een matig droge zandbodem, het zuidelijke deel bestaat uit een matig natte zandbodem. Verder geeft de aanwezigheid van een dikke antropogene humus A horizont aan dat het bodemarchief ter

hoogte van het onderzoeksgebied, ondanks de aanwezigheid van bebouwing, mogelijk nog goed bewaard gebleven is. Deze bodems kunnen relatief dik zijn en bijgevolg een conserverende werking hebben voor het onderliggende bodemarchief. De landschapshistoriek en de gebruiksevolutie die we kennen van cartografische bronnen geven geen bebouwing aan binnen het onderzoeksgebied tijdens de nieuwe tijd. Tot in de 20ste eeuw is het onderzoeksgebied in gebruik geweest als akkerland.

Figuur 4: Afbakening onderzoekszone voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doelstelling van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem is nagaan wat de aard en de spreiding van de aanwezige archeologische sporen is. Verder dient het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering.

Kunnen de gegevens uit het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem bijkomende informatie aanleveren die toelaten de hypothesen gebaseerd op het bureauonderzoek bevestigen, verfijnen of bij te sturen op vlak van opbouw van de ondergrond, aanwezigheid van intacte bodems, verstoring van de oorspronkelijke bodem, verwachte periodes en aard van de site bijvoorbeeld?

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied?
- Wat is de aard, omvang, datering en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Hoe is de opbouw van de chronologie van de aanwezige archeologische resten?
- Kan het onderzoek de gegevens uit het archeologisch vooronderzoek bevestigen of bijstellen?

- Zijn bijkomende archeologische maatregelen nodig of is een bewaring in situ mogelijk?

Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?

4° is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Eerst wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuu	Motivering
Landschappelijk booronderzoek	Nee	Door de hoge graad van bebouwing en verhardingen op het terrein is het niet noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein. We verwachten dat sowieso een proefsleuvenonderzoek nodig zal zijn om vast te stellen wat de precieze impact van de aanwezige bebouwing en verharding geweest is op het bodemarchief. Vanuit de kosten-batenanalyse volgt daarom dat het niet noodzakelijk is deze methode toe te passen op het terrein.
Landschappelijke profielputten	Nee	Door de hoge graad van bebouwing en verhardingen op het terrein is het niet noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein. We verwachten dat sowieso een proefsleuvenonderzoek nodig zal zijn om vast te stellen wat de precieze impact van de aanwezige bebouwing en verharding geweest is op het bodemarchief. Vanuit de kosten-batenanalyse volgt daarom dat het niet noodzakelijk is deze methode toe te passen op het terrein.
Geofysisch onderzoek	Nee	Het is niet nuttig deze methode toe te passen. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren.
Veldkartering	Nee	Het is niet mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein, omdat het terrein bebouwd en verhard is. De overige delen van het terrein bestaan uit groenaanleg.

Vervolgens wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuu	Motivering
Verkennd archeologisch booronderzoek	Nee	Door de hoge graad van bebouwing en verhardingen op het terrein is het niet noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein. We verwachten dat sowieso een proefsleuvenonderzoek nodig zal zijn om vast te stellen wat de precieze impact van de aanwezige bebouwing en verharding geweest is op het bodemarchief. Vanuit de kosten-batenanalyse volgt daarom dat het niet noodzakelijk is deze methode toe te passen op het terrein.
Waarderend archeologisch booronderzoek	Nee	
Proefputten in functie van steentijd artefactensites	Nee	
Proefsleuven en/of proefputten	Ja	Het onderzoek dat tot nog toe uitgevoerd is, heeft al heel wat informatie aangeleverd. De vraag of binnen het onderzoeksgebied nog archeologische sporen aanwezig zijn, blijft openstaan. Daarom is het nodig een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. De onderzoeksmethode biedt het beste ruimtelijke inzicht van alle onderzoeksmethodes en is daarom aangewezen om deze vraag te kunnen beantwoorden.

De onderzoekszone beslaat steeds de oppervlakte van ca. ca. 4176 m², zoals die afgebakend is op basis van het uitgevoerde vooronderzoek (Figuur 4). De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk assessment beantwoord zijn.

Ter hoogte van de geplande ondergrondse parking dienen alle archeologische niveaus tot op een diepte van 3,00 m (verstoringdiepte van 2,50 m + bufferzone van 50 cm) onder het maaiveld onderzocht te worden, waarin zich archeologische resten in primaire positie kunnen bevinden.

Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing.

Het volledige onderzoeksgebied dient onderzocht te worden door middel van parallelle proefsleuven. Kijkvensters worden aangelegd om sporen aangetroffen in de proefsleuven verder te evalueren. Daarbij dient een oppervlakte van 12,5% onderzocht te worden. De proefsleuven hebben een breedte van 4 m en zijn maximaal 20 m van elkaar verwijderd, van middelpunt tot middelpunt. Proefsleuven van 4 m breed zijn hier aangewezen om voldoende de ruimtelijke relatie tussen archeologische sporen te kunnen interpreteren, ondanks de beperkte oppervlakte van het terrein en de aanwezige funderingsmuren van de bestaande bebouwing.

De proefsleuven worden haaks op de topografie ingepland. De ligging van de proefsleuven is zo gekozen dat ze een inschatting kunnen maken van de bewaringstoestand van het bodemarchief onder de aanwezige bebouwing.

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk die voor aanvang van het onderzoek met ingreep in de bodem reeds voorzien zijn.